

după Brâncuși

Redactor șef: Vasile VASIESCU

Supliment al revistei Polemika editat de Fundația Constantin Brâncuși / nr. 14 / 6 / 12 martie 2009

Polemika

Omagiu

Doamnă Sorana Georgescu-Gorjan, vă rog să-mi permiteți ca în numele tuturor concetățenilor noștri, al Consiliului Local din Primăria Târgu-Jiului și al meu personal, să vă felicit cu ocazia zilei Dumneavoastră de naștere, urându-Vă să fiți sănătoasă și să vă puteți duce la îndeplinire toate gândurile frumoase legate de moștenirea lăsată de Brâncuși. Ne-ați fost aproape în toate demersurile brâncușiene întreprinse ne noi de-a lungul ultimilor ani, ați scris cu aplicație și devotament despre capodopera sculptorului - emblema de necontestat a urbei noastre - și ne-ați reprezentat cu cinste oriunde s-a vorbit despre Brâncuși și despre opera Lui. Pentru toate vă mulțumim, fiindu-Vă mereu aproape cu un gând bun, oferindu-Vă cu drag un buchet din florile de primăvară ale orașului nostru și un sincer **La Multi Ani!**

Florin CÂRCIUMARU
Primar de Târgu-Jiu

Deslegare la primăvară

Parcurgem cu voluptate filele unui calendar scufundat anul acesta doar pe alocuri în oglinda albă a unui anotimp uitat până și de vânătorii pre-dispuși să-și revalorifice mai vechile aventuri inventate cu talent autentic. Miroase a primăvară și cu mâna dreaptă atârnată deasupra vederii încercăm să distingem ultimii sfinți tatonând cu insistență cerul perfect ilizibil de deasupra noastră. Nume misterioase incing catalogul cu părerile unor personaje devenite peste noapte foarte importante, capabile de acum să-și revendice opera *princeps* ca pe o certitudine asumată. Sărbători altădată cinstite ca lumea sunt reduse astăzi la dimensiuni modeste, cât să le cuprindă, cu bani puțini, cel mai concentrat rezumat al evenimentelor cu impact sigur la publicul larg, preocupat sincer până și de problemele artei.

Steaua lui Brâncuși, ultimul pe lista aprobată fără vreo abținere, e iar preumblată cu alai, închipuind solemnități pantagruelice susținute cu discursuri bolborosite slab de aceiași mireni tot mai palizi și mai smerți. E o dovadă în plus că simțim și aici criza ca pe o experiență personală, năzuind suprasaturați de aceleași idei la o altfel de ilustrare a însingurării noastre. Un lucru e cert, sunt încă la modă eroii împotriva cărora toate cuvintele rostite dintr-un anume interes se destramă neputincioase, dialogul fiind de cele mai multe ori imposibil și fără milă. Vorbim vulguri, zgomotos și meschin, refugiuindu-ne vulgar în spatele unei lumi modificate genetic.

În vâltoarea locală, copleșiți de impulsuri organizatorice sângeros motivate, acceptăm triumful ca pe o posibilă revanșă supralicitată conjunctural. Structural, suntem circumscriși politic, verificați și controlați cu aceleași uni-

tăți de măsură, vechi și îmbinate cu exagerări flagrant moștenite. Uriașă operă a lui Brâncuși pledează de când lumea pentru o reabilitare în componentele ei esențiale, predispusă la a-și diaboliza potențialul cultural pe o scenă încercată de atâtea reverii estetice. În ciuda unei tandre familiarități cu lumea seducător-misterioasă a operei lui, blazonul fără ștaif ne trădează suficiența de atâtea decenii cu care ne justificăm entuziasmul imaginat doar la ocaziile branșate euforic și jubilat. Oferim de fiecare dată un regal de senzații semiculturale, promovând divertismentul într-o lume globalizată cu ziua, resemnată erotic și plictisită afectiv. Din această cauză, declarațiile de presă sunt dedicate editorial, încercând o conciliere controlată a manuscrisului cu vorbele goale focalizate vituperant, dar de cele mai multe ori fără impactul scontat. Totul pare a fi un exercițiu de purificare culturală, mărturisitori voluntari pledează fără simbrerie, încercând nu fără succes să legifereze cu spasme o mediocritate angajată jalnic.

La un recensământ ad-hoc, rămân în scripte doar câțiva inși legitimați trendy, cu fizionomie morală și imunitate confirmată. Suntem, așadar, în situația de a ne recunoaște palmaresul, succesele locale ne-au strivit de fiecare dată public, înregimentându-ne într-o actualitate camuflată tragic și asimilată revendicativ.

Și totuși, vine primăvara, anotimpul cu care începem de fiecare dată anul sărbătorindu-l după puterile noastre pe Brâncuși. Cu plăcerile culturale revigorante, între 19 februarie și 16 martie suntem devotați calendarului, manevrând la toate ocaziile agendele de lucru încărcate cu cifre și frânturi de fraze nespărat esențiale pentru oricine stă să ne asculte. Dar,

nu uităm să supralicităm momentele conjuncturale în acord cu admirația și nădejdea triumfului în posteritate a celor pe care încercăm să-i fatăm cu mici atenții publice, nuanțând cu civilitate schimburi de urări ingenuu maximizate și deturnând cu interes scopul folosind toate mijloacele noastre modeste. Dintr-o bibliografie imaginată numai pentru eventuali exegeți nu pot să lipsească numele marcante ale unor intelectuali publici acreditați din pasiune pe lângă viața și opera lui Brâncuși. Sunt și au fost aproape de noi, Doina Lemny, Ion Pogorilovschi, Nina Stănculescu, Dumitru Daba, Constantin Zărnescu, Sorana Georgescu-Gorjan. Din convingere și păstrând tradiția suntem pentru fiecare dintre Domniile lor niște tandri neguțatori de vorbe frumoase, alcătuitori conștiințioși ai unor rapoarte pline de felicitări captive într-un perimetru strict alocat.

De 1 Martie o serbăm pe Dna. Sorana Georgescu-Gorjan, urările noastre de sănătate și de bine constituindu-se într-o piedoarie nevinovată pentru *desiegarea la primăvară* a tuturor celor cu idei și cu plăcerea discursului epistolar ocazionat de o așa aniversare. Demersul nostru revuistic e o altă întâlnire după Brâncuși, motivată de admirația ce-o purtăm celei care păstrează cu sfințenie memoria arhivei inginerului Ștefan Georgescu-Gorjan, constructorul Coloanei de la Târgu-Jiu.

Fie și numai parcurgerea titlurilor din bibliografia textelor publicate de Dna. Sorana Georgescu-Gorjan în diferite reviste de specialitate ne taie răsufierea și ne mobilizează și pe noi la un studiu aplicat și serios asupra operei sculptorului care ne-a impus lumii.

La Mulți Ani, Doamna Sorana!

Vasile VASIESCU

„Peste ani, în cadrul editurii Meridiane unde întocmeam o serie de cărți și albume de artă, aveam să o cunosc și pe fiica lui cea mare, Sorana, anglistă remarcabilă la editura Academiei și colaboratoare asiduă a instituției la care lucram eu. Ne-am apropiat însă mai ales prin integrarea ei familiei de brâncușologi ai Târgu-Jiului, avându-l decan de vârstă pe Barbu Brezianu. S-a implicat atunci luptei dusă împotriva demontării Coloanei și a înlocuirii ei cu o copie fără valoare. Era totodată o luptă pentru păstrarea nealterată a memoriei părintelui ei.

A fost înconjurată cu respect și dragoste nu numai ca fiică a inginerului atât de angajat construcției celei mai importante opere brâncușiene, dar și ca fiind născută în aceeași regiune (Gorjul) și aceeași zodie (peștii) cu Brâncuși.” (Nina SÂNCULESCU)

„Ne-am apropiat însă mai ales prin integrarea ei familiei de brâncușologi ai Târgu-Jiului”

Sorana

La cel de-al II-lea Colocviu Internațional Brâncuși, din 1976, având o amplă participare atât din țară cât și din străinătate, aveam să-l cunosc pe inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan, prezentă entuziastă printre admiratorii operei lui Brâncuși care-l înconjurau. La ridicarea Ansamblului de Monumente de la Târgu-Jiu, în 1938, ca șef al Atelierelelor Centrale Petroșani, specializate în utilaj minier, ridicase Coloana nesfârșită, din fontă alămită. Integrându-se cerbetătorilor pasionați, dintre care unii nu fuseseră niciodată la Târgu-Jiu (sau poate doar odată, la Colocviul anterior din 1967) el explica tuturor detaliile tehnice ale Ansamblului, așa după cum el le cunoștea atât de bine. În rând cu toți ceilalți, am primit și eu de la prețiosul expert destule lămuriri.

Peste ani, în cadrul editurii Meridiane unde întocmeam o serie de cărți și albume de artă, aveam să o cunosc și pe fiica lui cea mare, Sorana, anglistă remarcabilă la editura Academiei și colaboratoare asiduă a instituției la care lucram eu. Ne-am apropiat însă mai ales prin integrarea ei familiei de brâncușologi ai Târgu-Jiului, avându-l decan de vârstă pe Barbu Brezianu. S-a implicat atunci luptei dusă împotriva demontării Coloanei și a înlocuirii ei cu o copie fără valoare. Era totodată o luptă pentru păstrarea nealterată a memoriei părintelui ei.

A fost înconjurată cu respect și dragoste nu numai ca fiică a inginerului atât de angajat construcției celei mai importante opere brâncușiene, dar și ca fiind născută în aceeași regiune (Gorjul) și aceeași zodie (peștii) cu Brâncuși.

Și acum, la împlinirea unei date rotunde a vârstei la care a ajuns este întâmpinată cu urări de La Multi Ani, cu sănătate și frumoase succese!

Nina SÂNCULESCU

Doamnele Gorjului

De când am avut privilegiul să o cunosc pe doamna Sorana, am ramas cu aceeași prima impresie: asemanarea Domniei Sale cu Aretia Tatarescu. Nu doar - pentru mine, desigur - o frapanta asemanare fizica, ci si una spirituala argumentata de credinta in eternitatea unui proiect.

Sigur, doamna Sorana nu a avut nici resursele financiare, nici oportunitatile logistice ale Aretiei Tatarescu, pricina pentru care, material vorbind, nu a ridicat un alt triptic brâncușian la Târgu-Jiu.

Prin tot ceea ce a realizat însă de-a lungul vieții sale - articole, eseuri, editarea unor studii apartinătoare tatalui sau -, a ridicat lui Brâncuși precum și alter ego-ului tehnic al acestuia, inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan, un alt fel de monument, unul interior, de suflet, cu nimic mai prejos decât Coloana Infinită. Unul care vorbește despre povestea a doi oameni care, întâlnindu-se într-un anumit moment al vieții lor, au gândit și realizat împreună la Târgu-Jiu una din minunile lumii.

Acesta este motivul pentru care, în mintea mea cel puțin, doamna Sorana face parte - alături de Catinca Sâmboteanu, Alexandrina Magheru, Aristizza Romanescu, Ețvira Godeanu, Aretia Tatarescu - nu doar din galeria marilor doamne ale Gorjului, ci din chiar patrimoniul cultural al acestui ținut. Și cum valorile patrimoniale nu au vârstă, pentru că ele exista și crează mereu, dincolo de vremuri și circumstanțe, ma înclin încă odată în fata doamnei Sorana și îi doresc *La multi ani!*

Ion CEPOI

Prețuire și admirație

Suntem într-un prag de primăvară în care Sorana Georgescu-Gorjan împlinesc un număr rotund de ani - vârsta frumoasă a înțelepciunii -, prilej de a-i fi alături la aniversare.

Sorana este fiica lui Ștefan Georgescu-Gorjan, inginerul constructor care a putut spune cu mândrie: „Am lucrat cu Brâncuși” la realizarea proiectului Coloanei fără sfârșit de la Târgu-Jiu. Pe Ștefan Georgescu-Gorjan l-am cunoscut personal la restaurarea din 1975 a Coloanei.

Dupa trecerea în neființă din 1985 a tatalui sau, Sorana l-a publicat opera ramasa în manuscrise, contribuție de seama la cunoașterea vieții și operei titanului de la Hobita - *Amintiri despre Brâncuși* (1988) și *Templul din Indor* (1996).

De asemenea, Sorana l-a prezentat pe Ștefan Georgescu-Gorjan, constructorul Coloanei Infinită - *un inginer în slujba artei* (1996), studiindu-i cu aceeași măsură pe Brâncuși, susținând, din 1991, la simpoziioanele, colocviile și manifestările științifice dedicate maestrului, comunicări proprii și propuneri de seama.

Sorana Georgescu-Gorjan a publicat peste treizeci de lucrări de mare importanță, referitoare la *Coloana Infinită*, contribuție științifică de care era nevoie pentru detaliile privind cea mai importantă operă de artă din toate timpurile.

La aniversare, îi aducem Soranei Georgescu-Gorjan deosebita noastră prețuire și admirație, urări de sănătate și fericire, împlinirea tuturor gândurilor sale de bine, dorindu-i La Multi Ani!

Ion MOCIOI

La ceas aniversar

Doamna Sorana Georgescu-Gorjan, fiica autorului tehnic al Coloanei Infinită, duce mai departe cu onoare numele ilustru al familiei Gorjan, în sfera brâncușologiei, acest domeniu privilegiat al istoriei și criticii de artă.

Vrednica dinastie a gorjenilor - pentru a parafraza sintagma fericită a regretatului Barbu Brezianu - a jucat un rol important în viața lui Brâncuși. Atras de „procopseala” pe care o promitea orașul, el se întâlnește la Craiova cu județeanul său Ion Georgescu-Gorjan (născut la Godinești, în 1869). În 1902 artistul va realiza și bustul acestuia, aflat astăzi la Muzeul Național de Artă din București, în Sala „Brâncuși”.

Mai târziu, în 1937, Brâncuși va colabora fructuos la realizarea Coloanei Infinită cu fiul prietenului său, inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan, care va rămâne fascinat de opera părintelui sculpturii moderne până la sfârșitul vieții sale, semnând numeroase articole de exegeză brâncușiană (legate în special de Coloana Infinită și de Templul din Indor), dovedind că este atras în aceeași măsură de inginerie și de cultură.

Născută la Petroșani, Sorana Georgescu-Gorjan a crescut în cultul marelui sculptor Constantin Brâncuși. A venit odată cu părinții săi în București în 1941. În 1962 a absolvit (ca șef de promoție pe țară) Facultatea de Filologie din București. Între 1965 și 1996 a lucrat în cadrul editurii, desfășurând o activitate laborioasă, realizând numeroase traduceri și redactând cărți și publicații periodice.

A scris numeroase articole ce au îmbogățit cunoașterea operei brâncușiene, în volume colective, reviste de cultură sau cotidiene. A prezentat comunicări la colocviile naționale și internaționale, interviuri în presă și televiziune, cel mai adesea privind diverse aspecte legate de Coloana Infinită. A luptat eficient pentru păstrarea integrității Coloanei și împotriva ideii de clonare a monumentului.

Ca șef al Centrului de Cultură și Artă „Constantin Brâncuși” am avut o relație de strânsă colaborare cu doamna Sorana Georgescu-Gorjan și am fost impresionat de modul în care a știut mereu să împletească profesionalismul cu bunăvoința. Domnie sa a participat la numeroase manifestări ale „Centrului Brâncuși”, îmbunătățindu-le cu sugestiile sale și înobilându-le cu prezența sa activă. A condus ședințele de comunicări științifice din cadrul Simpoziunilor cu participare internațională „Brâncușiana” din 2006 și 2007. Din anul 2005 este membru al colectivului redacțional al revistei „Brâncuși” serie nouă. Experiența și relațiile sale internaționale ne-au fost de ajutor în mai multe situații.

Personal îi sunt recunoscător pentru faptul că a avut bunăvoința să citească manuscrisele cărților mele și să aducă mai multe corecturi privind sursele citate.

Generoasă și nobilă, ca orice spirit superior, Sorana Georgescu-Gorjan simte imediat calitatea și o sprijină fără rezerve. Exactitatea, respectul față de adevăr și bunăvoința sunt trăsăturile sale de caracter dominante. Toate acestea, împletite cu realizările sale deosebite de importante în aprofundarea cunoașterii operei brâncușiene, ne obligă să facem o reverență în fața „doamnei brâncușologiei românești”.

Sorin Lory BULIGA

„Astăzi, doamna Sorana Gorjan are privilegiul și reputația incontestabilă de „ochi de veghe” asupra biografiei artistice-românești și pariziene – și a operei brâncușiene, în cifre, date, comentarii, apărute în timpul vieții sculptorului și pe parcursul a peste cinci decenii de la moartea lui. În primul rând, am citit tot ce scria tata. Am fost la conferințele lui despre Brâncuși, pe care a început să le susțină din 1964. Până atunci, Brâncuși fusese etichetat, de către regimul comunist, «sculptor decadent», continuă doamna Gorjan. Nu-i scapă niciun amănunt referitor la anul apariției unui studiu dedicat artistului și apărut la noi sau în lume. În unele a depistat erori grave, pe care le-a comunicat autorilor. Lista este lungă, dar la un moment aniversar nu e loc decât pentru lumină și iubire. Cert este că se așează la masa de lucru nu cu intenția de a „văna” greșeli sau inadvertențe, ci cu o imensă bucurie și plăcere de a călători, cu mintea și cu sufletul, prin universul complex al celui care a fost considerat „părintele sculpturii moderne”. (Veronica MARINESCU)

„Aș spune, fără nicio exagerare, că am crescut în cultul lui Brâncuși.”

Confesiuni la o aniversare

Intrată demult în memoria culturală universală, Brâncuși a reușit să-și câștige dreptul la o actualitate perpetuă, rămânând „printre lucrurile esențiale”. Gloria duratei a venit firesc, așa cum s-a născut întreaga sa operă. Fără orgolii, ci izvorând din „religia frumosului”, din „necesitatea absolută a evoluției” lucrurilor, a gândului profund și a emoției în fața a tot ceea ce este simplu și înobilat de spiritul naturii...

Mile și zecile de mii de pagini consacrate operei și vieții sale sporesc an de an. Timpul altor și altor generații de exegeți din întreaga lume se întâlnește cu timpul unic al sculptorului de la Hobița, pentru care „Lucrul cel mai formidabil este să mergi bine, fiind conștient de tine însuși și de drum”. Poate și de aceea drumul operei lui Constantin Brâncuși – de la nașterea căruia s-au împlinit, pe 19 februarie, 133 de ani – nu are hotare. Cea mai recentă licitație de artă, organizată de Christie's la Grand Palais – (Paris), îi mai aducea un triumf: lucrarea sa în lemn, „Madame L.R.” (estimată între 15 și 20 milioane de euro), provenind din colecția „Yves Saint Laurent & Pierre Berge”, a fost adjudecată la 29.185 milioane de euro. Cu gândul la Brâncuși, care afirma într-unul din aforismele sale: „Lucrurile de artă sunt oglinzi în care fiecare vede ceea ce îi seamănă”, am revăzut impresionanta arhivă și bibliotecă „dinastiei Gorjan”, la aniversarea doamnei Sorana. Pentru aceia care nu au aflat încă, doamna Gorjan, născută în prima zi a lui Mărțișor, a fost și rămâne „ochiul de veghe” atîntit, de câteva decenii bune, asupra informației drepte și corecte despre opera brâncușiană.

Undeva, în inima Bucureștilor, într-o casă cu parfum de epocă, Sorana Georgescu-Gorjan, de profesie filolog, fost redactor la publicațiile în limba engleză ale Editurii Academiei, continuă munca de cercetare și

„reșezare” a documentelor moștenite de la tatăl său, constructorul tehnic al „Coloanei fără Sfârșit”. „Aș spune, fără nicio exagerare, că am crescut în cultul lui Brâncuși. Bunicul meu, Ion Georgescu-Gorjan, i-a fost prieten apropiat, iar tata, Ștefan Georgescu-Gorjan, i-a stat alături în realizarea «Coloanei». De câte ori o revăd, o simt ca o legătură între lumea noastră și cea de dincolo”, se confesează. De fapt, la doi ani după săvârșirea din viață a tatălui, la 11 septembrie 1987, și-a dat seama că are o datorie de împlinit: „aceea de

a oprit pierderea «urmelor» pe care cel ce se «aruncase spre infinit» o lăsase în lumea fenomenală”. De aici a început totul. Astăzi, doamna Sorana Gorjan are privilegiul și reputația incontestabilă de „ochi de veghe” asupra biografiei artistice-românești și pariziene – și a operei brâncușiene, în cifre, date, comentarii, apărute în timpul vieții sculptorului și pe parcursul a peste cinci decenii de la moartea lui. „În primul rând, am citit tot ce scria tata. Am fost la conferințele lui despre Brâncuși, pe care a început să le susțină din

1964. Până atunci, Brâncuși fusese etichetat, de către regimul comunist, «sculptor decadent», continuă doamna Gorjan. Nu-i scapă niciun amănunt referitor la anul apariției unui studiu dedicat artistului și apărut la noi sau în lume. În unele a depistat erori grave, pe care le-a comunicat autorilor. Lista este lungă, dar la un moment aniversar nu e loc decât pentru lumină și iubire. Cert este că se așează la masa de lucru nu cu intenția de a „văna” greșeli sau inadvertențe, ci cu o imensă bucurie și plăcere de a călători, cu mintea și cu sufletul, prin universul complex al celui care a fost considerat „părintele sculpturii moderne”. Am putea spune că și-a împlinit misiunea, deși mai are atâtea de scris...

După un interviu de câteva ore, m-am retras cu sentimentul că stau în preajma unei lumini binefăcătoare. La plecare, am îmbrățișat-o și i-am spus că o iubesc. Cum să nu iubesc în doamna Gorjan gândul cel bun și pasiunea-dăruite nouă, tuturor, cărora ne aparține Brâncuși? Cum să nu prețuiești timpul pe care l-a petrecut în arhive, printre cărți fără să aștepte recompense și elogi? Arătați-mi pe cineva care îi seamănă!

Pentru mine, este unică. Dar, culmea este că mulți dintre noi o văd la fel.

Și fiindcă doamna Gorjan nu are vârstă, cred că ar fi potrivit să-i acordăm recunoșterea și recunoșterea noastră totală, la fiecare aniversare (imi permit să nu încălc convingerea discreției atunci când vine vorba de vârsta unei doamne). Și să-i dorim să continue, chiar și în condițiile în care, astăzi, mai mult ca oricând, „toți vor să ajungă în vârful piramidei”.

Parafrazând-l pe Brâncuși, cred că pentru doamna Gorjan, morala este religia devotamentului și a nobleței.

Veronica MARINESCU

În slujba gândului nemuritor

Numele Inginerului Ștefan Georgescu-Gorjan îmi era cunoscut încă din prima tinerețe, fiind purtat de autorul excelentelor volume *Principii de electrotehnică* sau *Minunata poveste a electronului* (Ed. Cartea Românească, București, 1940), recomandate de noi de-a lungul anilor tinerilor învățăcei din domeniul electric. Cel de al doilea volum amintit se încheia cu cuvintele: „Cu drept cuvânt, putem spune că a opta minune a lumii, sau, mai bine, prima, este fărămă de flacără divină, care le-a săvârșit pe toate celelalte – este gândul nemuritor...”.

Abia mai apoi, prin 1966, într-o neuitată conferință despre Constantin Brâncuși susținută la Timișoara de Petru Comarnescu, am reintălnit numele Gorjan. Aparținea aceluiași emérit inginer și profesor Ștefan Georgescu, dar de data aceasta în ipostaza de inspirat autor al concepției tehnice care a făcut posibilă realizarea în România a unei noi „minuni a Lumii” – celebra și nemuritoare capodoperă brâncușiană care este Coloana.

În sfârșit, am regăsit numele și peste un alt deceniu, aparținând Doamnei Sorana Georgescu, atentă colaboratoare – ca redactor la Editura Academiei – a Maestrului Barbu Brezianu la redactarea excepționalei lucrări *Brâncuși în România*. Mă întrebam atunci dacă persoana este din familia constructorului Coloanei, pentru a afla mai apoi că este chiar fiica acestuia.

Am avut bucuria și onoarea să o cunosc personal pe Doamna profesoară Sorana cu prilejul primei mele participări la manifestarea „Brâncușiana” de la Târgu-Jiu (în 1992, cred), după care ne-am revăzut anual, cu același minunat prilej. Așa am putut afla „istoria” impresionantă și parcă predestinată a strănei legături dintre familia Ciobanu-Gorjan din Godinești Gorjului și destinul Marelui Brâncuși, cel din Hobița învecinată.

Însăși „ieșirea” miraculoasă a lui Brâncuși din lumea ancestrală, dar atât de săracă, a Jiului de Sus, a fost vegheată și susținută de Ion Ciobanu, tatăl Inginerului Ștefan, ajuns (prin 1893) prim-vanzător la un cunoscut magazin din Craiova. Mai mare decât fratele său Gheorghe cu opt ani și decât Costache Brâncuși cu șapte, Ion Ciobanu (devenit la majorat Georgescu-Gorjan, după numele tatălui George și respectiv apelativul colegilor de breaslă) îi la pe cei doi tineri neajutorați sub aripa sa ocrotitoare, adăpostindu-i în propria sa locuință.

Prieteniei „de-o viață” cu Ion Georgescu-Gorjan (al cărui bust va fi modelat cu recunoștință și măiestrie de Brâncuși în gipsul cunoscut) i s-a datorat și mirabila colaborare de mai târziu a lui Brâncuși cu fiul acestuia, prodigiosul inginer Ștefan.

Sunt cunoscute dăruirea, insistența și hotărârea cu care „constructorul” Coloanei a apărut de uitare și de inconștiența, vinovata nepăsare, până la sfârșitul său, „singura scul-

ptură a timpurilor moderne care poate fi asemuită cu marile monumente ale Egiptului, Greciei și ale Renașterii” (cum o considera William Tucker). Această devotată și statornică preocupare a fost caracterizată odinioară de venerabilul Decan al brâncușologilor Lumii, Barbu Brezianu, printr-o splendidă metaforă: „Ștefan Georgescu-Gorjan, ca un paznic de far, a purtat tot lungul vieții sale grija Coloanei lui Brâncuși, remetalizând-o pentru ultima dată în 1976...”.

După dispariția părintelui său, Doamna Sorana a preluat nu doar o valoroasă comoară documentară, ci și nobila, tenace străduință de a apăra pe mai departe inestimabila Operă brâncușiană de toate strâmbătățile vremurilor (mai vechi sau mai noi). În condițiile halucinante ale perioadei de după '90, vocea Sa a fost una dintre cele mai insistente și documentate, atât prin intermediul presei culturale cât și al demersurilor personale (inclusiv al audiențelor ministeriale).

De când ne-am cunoscut, am admirat (eu și familia) minunatele calități umane ale distinsei Doamne Sorana, sensibilitatea și profundul său atașament la cauza „Adevărului Brâncuși”. De aceea, i-am înțeles și împărtășit cu mare bucurie emoția transmisă nouă prin rândurile primite la sfârșitul lui 2007 (îi cerem iertare pentru citirea lor): „... Eu am fost anul acesta în Bulgaria, în Germania și ... la Paris! Am reușit să-mi văd visul cu ochii în septembrie. Am stat 6 zile (sponsorizată de rude) în

orașul-lumină, << pe urmele lui Brâncuși >>... A fost o mare fericire, să cutreier străzile din Montparnasse, să admir Place Dauphine, să văd locurile unde a expus și unde-și doarme somnul de veci... La UNESCO a fost găzduită o expoziție cu fotografiile Tatei din 1973 (<< Fața ascunsă a Coloanei >>) și m-am dus și ca să mă asigur că sunt așezate cronologic și că au explicațiile adecvate. Din păcate invitația menționa << Ion >> în loc de << Ștefan >>, catalogul făcut de Muzeul Național de Artă al României era plin de greșeli, iar Calendarul evenimentelor UNESCO preciza că Brâncuși a învățat la ... Cracovia! Am reușit însă să văd la Arhive originalele scrisorilor Tatei către artist și am găsit chiar una pe care o credeam pierdută. Le-am primit în fotocopii, așa că sunt mulțumită. Pregătesc un volum cu vorbele autentice ale lui Brâncuși, în trei versiuni. Sper să duc la capăt acest proiect...”.

La ceas aniversar al Doamnei Sorana Georgescu-Gorjan, îi adresăm, mai întâi, mulțumirile noastre recunoscătoare pentru pilduitoarea Sa străduință întru conservarea Moștenirii Brâncuși, în țară și în lume; pentru că a continuat și „împlinit”, în mod exemplar, chemarea adresată de Destin nobilei familii Ciobanu-Gorjan, aceea de a veghea cu credință și devotament la viața și odihna nemuritorului Brâncuși. Apoi, îi adresăm calde felicitări și dragi urări de sănătate, de noi împliniri dorite.

La mulți ani!

Dumitru DABA

„În casa din strada Cloșca, m-am jucat mult cu Pufi, șpițul alb pe care și Brâncuși îl îndrăgise în timpul șederii sale la Petroșeni, întrucât îl amintea de fidela sa Polaire. Ca și Polaire, Pufi a sfârșit sub roțile unui camion, iar Tata nu a mai vrut să avem câței. Tot aici am văzut și o primă sculptură de Brâncuși, frumosul bust din gips al bunicului Ion Georgescu-Gorjan. Realizat de artist la Craiova în 1902, în semn de recunoștință pentru mai vârstnicul său prieten și ocrotitor, bustul ajunsese în anii 30 în stăpânirea Tatei. Revăzându-l la Petroșeni, sculptorul aprecia că „Nu e rău” și-și amintise cât se bucurase că i-a „ghicit” privirea. Bustul e foarte asemănător cu o fotografie de epocă a bunicului, cu falnice mustăți în furculiță. Vârful mustăților din gips sunt însă ciobite, din cauză că fratele mai mic al Tatei, copil fiind, le încercase rezistența. Bustul a fost adus cu noi la București, când familia noastră s-a mutat în capitală în 1941.” (Sorana Georgescu-GORJAN)

„În casa din strada Cloșca, în vara lui 1937 au răsunit ore întregi conversațiile purtate de sculptor cu tânărul inginer”

Autobiografia mea

In legătură cu momentul nașterii mele în anul 1939, nu pot folosi expresia „Am văzut pentru prima oară soarele”, întrucât am venit pe lume noaptea, la ora 23.45. Era încă 1 martie și biata mea măicuță, Voichița, se chinase mult să-i dăruiască un mărtisor viu soțului ei iubit, Ștefan Georgescu-Gorjan. Dacă m-aș fi născut cu un sfert de oră mai târziu, pe 2 martie, aș fi avut aceeași aniversare, pe stil nou, ca și Constantin Brâncuși. Împărteam însă aceeași zodie - Peștii - și personalitatea sa avea să-mi influențeze destinul.

Casa mea natală se afla pe strada Cloșca nr. 2 din Petroșeni, județul Hunedoara. În prezent clădirea a dispărut, prin demolare. Ar fi putut purta o plăcuță memorială, nu pentru că acolo m-am născut eu, ci pentru că în luna august 1937 Constantin Brâncuși locuise acolo, ca oaspete al inginerului Gorjan, cel care-i oferise soluția tehnică pentru coloana monumentală de la Târgu-Jiu: „Să se încastreze în beton baza unui stâlp solid de oțel, pe care să se tragă, suprapunându-se, ca niște mărgelile uriașe goale în interior, elementele spațiale identice ale coloanei, îmbinarea perfectă a elementelor din fontă la rosturi avea să asigure impresia de continuitate.”

La Paris, Brâncuși cioplise, începând din 1918, o serie de coloane din lemn, pe care le numise „fără sfârșit”, întrucât, spre deosebire de coloanele clasice, cu bază și capitel, acestea erau alcătuite din repetarea pe verticală a unor elemente identice - trunchiuri de piramidă unite prin baza mare -, având semi-elemente la capete, ce lăsa impresia de nesfârșire. La aceste coloane, se respecta în mare formula plastică a unui element - raportul (1): (2): (4), între latura mică, latura mare și înălțime.

În casa din strada Cloșca, în vara lui 1937 au răsunit ore întregi conversațiile purtate de sculptor cu tânărul inginer, discuții referitoare la dimensiunile operelor, ce trebuiau să respecte legea „armoniei plastice” impusă de sculptor și să țină seama de posibilitățile tehnice ale epocii și de resursele financiare disponibile.

Calculule schițate acolo până noaptea târziu erau verificate apoi la Atelierele Centrale, unde inginerul coordona secțiile de proiectare, turnătorie și construcții metalice. Artistul a fost pe deplin satisfăcut de soluția găsită - o coloană înaltă de 29,35 metri, cu 15 elemente întregi, un semielement în vârf și altul la bază pe un mic postament. Stabilirea dimensiunilor unui element - 45 - 90 - 180 cm - i-au permis sculptorului să cioplească el însuși un model din lemn de tel, pentru turnătorie. Trebuind să plece la Paris la 2 septembrie, Brâncuși a lăsat întreaga răspundere a realizării lucrării la Petroșeni și a montării monumentului la Târgu-Jiu pe seama inginerului Gorjan. Acesta l-a ținut la curent cu mersul lucrului prin scrisori și fotografii. Revenit la Târgu-Jiu în perioada 27 octombrie - 9 noiembrie, sculptorul a asistat la tragerea primelor elemente din fontă pe stâlpul central din oțel și a plecat din nou la Paris și apoi în India. Ridicarea Coloanei s-a încheiat la mijlocul lunii noiembrie. Metalizarea cu alamă se va efectua vara următoare de către o firmă specializată, sub directă supraveghere a artistului.

Imensa răspundere a realizării unei opere

unicat l-a făcut pe tânărul inginer să-și dedice toate eforturile și tot timpul acestui proiect. Logodnica lui, frumoasa și blândă Voichița Duma, l-a înțeles și așteptat. Se vor căsători la 24 februarie 1938, de Dragobete... O căsnicie exemplară, la care am avut norocul să-i fiu martoră, ca fiică mai mare.

După chinurile travaliu ai mamei, care a durat nenumărate ore, am apărut sub forma unei făpturi roșii și zbârcite, pe care tata a luat-o în brațe, ascunzându-și dezamăgirea și declarând eroic - „Pare inteligentă!” S-a dus apoi să mă declare la Primărie, cu o listă de 40 de nume, din care nu a ales însă niciunul. Când străbunica mea maternă a aflat că mă va chema Sorana, a exclamat indignată: „Păi asta-i nume de vacă sură”.

La 7 decembrie 1940 familia se va mări cu o frumoasă surioară, Ruxandra, mezină care a suferit multă vreme că era percepută doar ca „sora Soranei”. Ca să-și afirme personalitatea, va studia științele exacte și se va căsători în Bulgaria...

În casa din strada Cloșca, m-am jucat mult cu Pufi, șpițul alb pe care și Brâncuși îl îndrăgise în timpul șederii sale la Petroșeni, întrucât îl amintea de fidela sa Polaire. Ca și Polaire, Pufi a sfârșit sub roțile unui camion, iar Tata nu a mai vrut să avem câței.

Tot aici am văzut și o primă sculptură de Brâncuși, frumosul bust din gips al bunicului Ion Georgescu-Gorjan. Realizat de artist la Craiova în 1902, în semn de recunoștință pentru mai vârstnicul său prieten și ocrotitor, bustul ajunsese în anii 30 în stăpânirea Tatei. Revăzându-l la Petroșeni, sculptorul aprecia că „Nu e rău” și-și amintise cât se bucurase că i-a „ghicit” privirea. Bustul e foarte asemănător cu o fotografie de epocă a bunicului, cu falnice mustăți în furculiță. Vârful mustăților din gips sunt însă ciobite, din cauză că fratele mai mic al Tatei, copil fiind, le încercase rezistența. Bustul a fost adus cu noi la București, când familia noastră s-a mutat în capitală în 1941. În 1943, Tata i-a cerut lui Brâncuși autorizația scrisă pentru turnarea bustului în bronz dar nu a primit nici un răspuns la epistola sa, care e păstrată în arhiva de la Centrul Pompidou.

În București, am locuit cu chirie scurt timp pe strada Vișiniilor nr. 2, apoi pe strada Columb nr. 10, iar din 1945 în apartamentul cumpărat

de Tata, pe strada Vasile Lascăr nr.18. Bustul a stat la loc de cinste, pe biblioteca de artă a Tatei, până în 1968, când a fost achiziționat de Muzeul de Artă din București. A fost admirat în casa noastră de Sidney Geist în iulie 1964, cu ocazia primei sale vizite în România. Criticul de artă american a polemizat cu Ionel Jianu și Athena Tacha-Spear în legătură cu datarea corectă a lucrării. Lucrarea figurează în catalogul expoziției Brâncuși de la Muzeul de Artă din 1970, cu menționarea semnăturii artistului. De fapt semnătura în creion a fost contribuția mea de prin anii 50. În prezent bustul e expus în sala Brâncuși de la MNAR, fiind cea mai veche lucrare de acolo. Perioadic merg să-l vizitez, în amintirea bunicului.

Tata s-a preocupat constant de educația noastră. A angajat o tânără să ne învețe germana, dar, constatând că vorbea doar șvabește, a renunțat. Ne-a înscris apoi la grădinița și la școala primară ținând de Institutul Francez de Înalte Studii din România, unde am asimilat o franceză elegantă și am învățat exprimarea concisă. Pentru orele de recitare de la școală, Tata mi-a dat să citesc versuri de Verlaine - poet pe care-l aprecia, ca și Brâncuși. Pe caietul destinat poeziilor, în dreptul cunoscutului „Chanson d'automne” - „Les sanglots longs / Des violons...” - am schițat o inimă străpunsă de o săgeată, spre indignarea Tatei, care a transformat desenul într-o cuminte panseluță. Deoarece la orele de catehism, elevilor ortodocși ni se făceau lecturi din mitologie și mă fascinasă legenda lui Tezeu. Tata mi-a pus în brațe un volum impozant - Mitologia generală Larousse - ilustrat cu reproduceri ale capodoperelor de artă legate de miturile popoarelor. Am făcut astfel cunoscute povestirile și imaginile despre Leda și Prometeu, pe care, peste ani, le voi vedea întruchipate cu totul altfel de către Brâncuși.

Tata ne-a dus de mici la muzee și case de colecționari pentru a ne familiariza cu arta. În mica editură tehnică pe care a condus-o între 1941 și 1948 a publicat și frumoase cărți destinate copiilor, de care ne-am bucurat noi, cele dintâi. Tata ne-a sfătuit să citim și cărțile din bogata lui bibliotecă de artă și ne-a arătat cu răbdare imaginile operelor brâncușiene din frumosul Catalog Brummer din 1926, dăruit lui de către artist.

La școala franceză aveam profesori din

Franța, iar programe analitică era cea de la Paris. Am luat note foarte bune, fiind promovată direct din clasa a doua într-a patra. Peste ani voi afla că la Craiova și Brâncuși a promovat două clase într-un an... Dintre colegii de școală mi-am amintit pe Ion Gerota, Ion Varlaam, Ileana Vărtosu, Irinei Bădescu, Dolina Caramzulescu, Carmen Dragomirescu.

Odată cu desființarea școlilor particulare, am trecut la învățământul de stat. A trebuit să repet clasa a patra, fiindcă se introdusese limba rusă.

Copilăria mea s-a încheiat practic la 16 februarie 1949, când tata a fost arestat și condamnat la șase ani de închisoare, ca urmare a unui proces măsluit. Mama, absolventă de filologie franceză, a intrat muncitoare în fabrică, pentru a ne putea hrăni. Tata a cunoscut universul concentraționar de la Aiud, Poarta Albă și Mărgineni. La Canal, deosebita lui capacitate organizatorică și tehnică l-a ajutat să lucreze și să-și scurteze detenția. Mama a fost lună de lună la vorbitoare, în condiții extrem de grele. Am fost și noi, copiii, o dată la Poarta Albă și o dată la Mărgineni. Îmi amintesc de speranța cu care așteptam grațierile de 1 Mai și 23 August, de micile scrisori în versuri pe care i le trimiteam Tatei și de resemnarea în fața așteptărilor dezamăgite. Nu voi uita nici vizitele unor deținuți eliberați, care ne povesteau despre fascinantele prelegeri ale Tatei, de popularizare a științei, pe care regretau că le vor pierde...

Tata s-a întors în 1953. Eu nu fusesem acceptată în clasa VIII, din cauza „dosarului”, deși aveam doar note foarte bune. Am fost admisă abia în decembrie, când cursurile începuseră de mult, grație generoasei intervenții a secretarei ministrului învățământului de atunci. Îmi voi aminti de-a pururi nespusa fericire la primirea bunei vești prin telefon și bucuria cu care am parcurs drumul de acasă până la Școala „Centrală” - pe atunci „Zola Kosmodemienskaja”. Ajunsă în clasă unde colegile se pregăteau de teză, am cerut voie să particip și eu. În lunile scurse îmi făcusem conștiincios temele, așa că am reușit să iau nota maximă.

Am absolvit liceul cu 10 clase, beneficiind de o pregătire serioasă, mulțumită unor profesore admirabile. Diriginta și profesora mea de engleză a fost domnișoara Mariana Simionescu, devenită ulterior prin căsătorie Rațiu Țăranu. M-am pregătit în plus la engleză cu Nicolas Mishu și Mary Cobb Polihroniade-Lăzărescu, personalități cu o vastă cultură.

La 16 ani am dat examen de admitere la Facultatea de Filologie, secția engleză, reușind a doua, după Lizi Brâncoveanu. Timp de trei ani am studiat cu mare entuziasm, bucurându-mă de fiecare curs și seminar, căci mersul la școală era o adevărată sărbătoare. Activam și în cercurile științifice studentești, eram și responsabilă de grupă UTC.

Cu atât mai mare mi-a fost uimirea aflând la începutul anului patru că sunt exmatriculată pentru „declarații false”. Pretextul acesta era folosit pentru a elimina din facultate pe cei cu dosare necorespunzătoare. În cazul meu se făcuse o confuzie între mica editură tehnică „Gorjan” a Tatei și importanta editură „Cugetarea” a lui Georgescu-Delafras. Au trecut doi ani până

str. Ana Ipătescu nr.7, Tg.-Jiu / Gorj
tel/fax: 0253 / 22 883

MIRUA

Sufragerii
Mobilier pentru tineret
Dormitoare
Bucătării
Mobilier sistem
Birouri

TECH SAFETY
Un plus de siguranță...

Produsator-Importator Echipamente Protecția Muncii

Str. Vulcan, Nr.1, Tg-Jiu, Gorj, Romania.
Telefoane suplimentare : 0253/206113 0253/218250

Polemika • după Brâncuși

„Tata s-a preocupat constant de educația noastră. A angajat o tânără să ne învețe germana, dar, constatând că vorbea doar șvabește, a renunțat. Ne-a înscris apoi la grădinița și la școala primară (ținând de Institutul Francez de Înalte Studii din România, unde am asimilat-o franceză elegantă și am învățat exprimarea concisă. Pentru orele de recitare de la școală, Tata mi-a dat să citesc versuri de Verlaine – poet pe care-l aprecia, ca și Brâncuși. Pe caietul destinat poeziilor, în dreptul cunoscutei „Chanson d'automne” – „Les sanglots longs / Des violons...” – am schițat o inimă străpunsă de o săgeată, spre indignarea Tatei, care a transformat desenul într-o cuminte panseluță. Deoarece la orele de catehism, elevilor ortodocși ni se făceau lecturi din mitologie și mă fascinasă legenda lui Tezeu, Tata mi-a pus în brațe un volum impozant – Mitologia generală Larousse – ilustrat cu reproduceri ale capodoperelor de artă legate de miturile popoarelor. Am făcut astfel cunoștință cu povestirile și imaginile despre Leda și Prometeu, pe care, peste ani, le voi vedea intruchipate cu totul altfel de către Brâncuși.” (Sorana Georgescu-GORJAN)

„Copilăria mea s-a încheiat practic la 16 februarie 1949, când tata a fost arestat și condamnat la șase ani de închisoare”

s-a constatat eroarea și am putut să-mi continui studiile. Îi sunt nespus de recunoscătoare regretatului tovarăș Vlad de la Minister, pentru bunăvoința de a mă fi ajutat.

În cei doi ani de pauză, am asimilat singură noțiuni de cehă, pe lângă cunoștințele de italiană, rusă și germană căpătate în școală. Ceha m-a ajutat să mă angajez temporar la IPCMC, la documentare. Având certificat de traducător pentru această limbă, am fost ulterior solicitată de Procuratură să traduc „Procedura penală” cehă. Telefonul primit de la acea instituție mi-a produs inițial spaimă, apoi ușurare...

În 1962 am absolvit facultatea de engleză ca șefă de promoție pe țară, fiind repartizată profesor de română în satul Dindești din Maramureș.

Tot mulțumită tovarășului Vlad, am reușit să-mi schimb repartiția și m-am angajat ca traducător-documentarist la Institutul Oncologic București. Contactul cu materialele de ultimă oră în domeniul medicinei, biochimiei, biofizicii, geneticii, mi-au îmbogățit cunoștințele, permițându-mi să devin un redactor competent, în momentul când m-am transferat în 1965 la Editura Academiei. Am lucrat aici până la pensionarea din 1996, redactând numeroase cărți și reviste în franceză și engleză. Am fost redactorul de carte al dicționarului academic englez-român, beneficiind de o frumoasă colaborare cu regretatul Leon Levițchi și Andrei Bantaș. După pensionare, m-am ocupat tot eu de ediția a II-a, trebuind să rezolv singură problemele, dată fiind dispariția celor doi.

Am avut mari satisfacții ca redactor de carte la ediția engleză din 1976 a lucrării lui Barbu Brezianu, „Brâncuși în România”. Conlucrarea cu Barbu Brezianu a reprezentat un prilej minunat de îmbogățire și aprofundare a cunoștințelor mele legate de marele sculptor. Am admirat aeribia cu care domnul Brezianu consemna orice informație relevantă despre Brâncuși, ca și adâncă sa înțelegere pentru arta acestuia.

Cunoșteam toate articolele Tatei, publicate încă din 1964, despre colaborarea cu Brâncuși în ridicarea Coloanei de la Târgu-Jiu. Eram la curent și cu corespondența lui cu exegeții din întreaga lume, care-i așteptau lucrarea de sinteză. Cu atât mai mult m-a îndurerat eșecul său în a-și publica volumul *Am lucrat cu Brâncuși*, deși încă din 1977 la „Scrisul românesc” și devenit operă postumă.

Tata a trecut la cele veșnice la 5 martie 1985. O lăsa în grija mea pe Mama, pe care o adorase, și care, după dispariția Tatei, a suferit și s-a consumat ca o lumânare. Sora mea, Ruxandra, se căsătorise în 1964, locuia în Bulgaria și nu mă putea ajuta.

Mi-a revenit răspunderea împlinirii visului Tatei – publicarea cărții. Am contactat editura craioveană și mi-am oferit serviciile de redactor, dar abia în 1988 a putut apărea o primă parte a cărții – *Amintiri despre Brâncuși*. Partea a doua, *Templul din Indor*, a văzut lumina tiparului la Editura Eminescu, în 1996. Textul integral al cărții *Am lucrat cu Brâncuși* a apărut în 2004 la Editura Universalis, având ca supliment și corespondența Geist-Gorjan. Îngrijirea ediției, notele și traducerea corespondenței îmi aparțin.

Pentru a putea duce la bun sfârșit sarcina pe care mi-o asumaseam, am studiat cu mare atenție toate materialele din arhiva Tatei – articolele sale publicate sau inedite, dosarele de corespondență, fototeca, cărțile de artă. Am citit tot ce aveam în casă legat de Coloană sau Brâncuși, am continuat corespondența cu Sidney Geist și Marielle Tabert, am purtat îndelungi discuții cu minunatul domn Brezianu, care mi-a împrumutat spre studiu prețioase volume. Am fost

astfel în măsură să iau poziție, în presă și în fața autorităților, în problemele legate de dezasamblierea sau clonarea Coloanei. Încă din 1991, am dat replici celor care denigrău lucrarea și am apărat memoria realizatorilor ei.

Începând cu anul 1992, am publicat peste 100 de articole în diverse publicații și am prezentat comunicări la manifestări legate de Brâncuși. Am încredințat tiparului și câteva cărți: *The wonderful story of the Endless Column* (1995), *Istoria Coloanei Infinită* (2001), *Urcând Coloana Infinită* (2001), *Ștefan Georgescu-Gorjan, constructorul Coloanei Infinită, un inginer în slujba artei* (2002). Am tradus din engleză și franceză materiale legate de sculptor.

Ori de câte ori am fost solicitată, am dat interviuri în presă, la radio și televiziune. Am realizat comentariul pentru filmul video „Coloana sau lecția despre infinit”. Am oferit posibilitatea popularizării „filmului” construirii Coloanei, autorizând expunerea temporară a fotografiilor din 1937 la Muzeul de Artă din Philadelphia (1995), în București la Muzeul Național de Artă al României (1999), la Galeria Kalinderu (2001), la Primăria Sectorului 2 (2005), la Muzeul Național Cotroceni (2006) și la Paris, la Sala UNESCO (2007).

Imagiile sunt expuse permanent la Muzeul Național al Tehnicii „Prof. Ing. Dimitrie Leonida”, iar Muzeul Universității „Politehnica” are un stand special închinat inginerului Gorjan, cu exponate donate de familie.

Am fost bucuroasă să asist în august 1994 la montarea unei plăci de marmură în amintirea inginerului-șef, Ștefan Georgescu-Gorjan, în incinta fostelor Ateliere Centrale Petroșani. M-am bucurat și mai mult în 2001 când s-a renunțat la ideea clonării lucrării. Spre bucuria mea, în mai 2007 Municipiul Târgu-Jiu i-a acordat Tatei post-mortem titlul de cetățean de onoare.

Am fost fericită când am asistat la resfințirea Coloanei, în decembrie 2000, văzând-o din nou la locul ei. Studiul istoric pentru fundamentarea restaurării, alcătuit de mine pe baza materialelor din arhivă, a apărut în 2007 în volumul publicat de Fondul Mondial al Monumentelor.

Interesul pentru monument se păstrează în lume, fapt dovedit de întrebările primite constant pe adresa site-ului realizat de fiul meu, inginerul Mihai-Andrei Petrișor: <http://endlesscolumn.net>.

În prezent aștept apariția unui volum trilingv, închinat cugetărilor brâncușiene, rodul ultimilor ani de cercetări pe această temă.

Sorana Georgescu-GORJAN

Soranei, Mulți ani!

După redeschiderea Atelierului din fața Centrului Pompidou în 1997 și publicarea catalogului colecției pe care Muzeul Național de Artă Modernă din Paris o deținea în acel moment prin testamentul lăsat de artist statului francez în 1956, o serie de mici publicații „Les Carnets de l'Atelier Brancusi” a fost acceptată. Ideea acestei colecții era de a prezenta partea „nevăzută” a moștenirii lăsate de sculptorul român și anume opera fotografică de care sculptorul a fost pasionat și din care a făcut un al doilea mod de a-și exprima concepția despre instalații, despre raportul între sculptură și locul în care ea este amplasată, despre felul în care opera sa ar fi trebuit privită.

altfel, numai oamenilor generoși. Am găsit în Sorana o colaboratoare de preț căreia îi rămân îndatorată. Și nu sunt singura care gândește acest lucru. Toți cei cu care am vorbit de această arhivă, mi-au confirmat primirea călduroasă pe care le-a pregătit-o Sorana, atenția și generozitatea cu care a deschis orice fila din prețiosul tezaur.

E nedrept să vorbesc de Sorana numai ca „păstrătoarea” a acestui fond, pentru că, fiind ea însăși o cercetătoare pasionată, s-a transformat într-o apărătoare îndrăznică a adevărului istoric privind Coloana fără sfârșit de la Târgu-Jiu, riscând injuriile și amenințările impostriilor care și-au permis „să brodeze” multe povești în jurul acestui monument. La

Primul carnet din această serie a fost dedicat Coloanei fără sfârșit, pentru care am solicitat contribuția regretatului Sidney Geist. Mi-am propus să investighez arhivele ridicării Coloanei de la Târgu-Jiu considerând că era de datoria mea ca româncă să fac această cercetare și, de ce să nu o recunosc, am simțit nevoia personală de a lua contact cu documentele originale privind ridicarea ei la Târgu-Jiu. Știam că fiica inginerului Ștefan Georgescu-Gorjan era păstrătoarea acestei arhive. M-am adresat ei asigurând-o de toată corectitudinea acestei întreprinderi. Desigur, au fost precauții pe care fiecare cercetător cinstit le ia, dar nu mă așteptam să fiu primită cu brațele deschise și cu căldura sufletească caracteristică, de

apărat prin conferințe și articole, prin cărți și prin publicarea integrală a acestui fond. Un spirit mai egoist, ar fi păstrat închisă această sursă fundamentală în cunoașterea devenirii monumentului de la Târgu-Jiu.

Generozitate și deschidere către lume, competență și acribie în cercetarea operei lui Brâncuși – sunt numai câteva trăsături ale Soranei, la care aș adăuga extrema sensibilitate și delicatete în relațiile omenești, moștenite și acestea dintr-o educație aleasă și dintr-un parcurs de viață exemplar.

La buchetul anilor rotunzi pe care Sorana îi împlinește, adaug și eu o floare și un gând bun prietenesc.

Doina LEMNY

LITOMARKET

Piață agro-alimentară (lângă INTEREX)

PREȚURI FĂRĂ CONCURRENTĂ!

„În 1978, când citeam fascinat cartea lui Barbu Brezianu Brâncuși în România, redactată de doamna Gorjan, nu-mi imaginam că peste ani, în 1996 îi voi cunoaște pe amândoi, apropiere mijlocită cu spiritul lui Brâncuși, pentru păstrarea integrității operei și a memoriei lui. Atunci am cunoscut pentru a doua oară pe doamna Gorjan! O fire sensibilă, de artist, aparent fragilă, însă în realitate puternică, hotărâtă, sculptată în piatră! Numai oamenii aleși, printre care se numă și doamna Gorjan, pot deveni model de sacrificiu și devotament, de renunțare la propria persoană pentru cauza nobilă a menținerii vie a memoriei tatălui ei, ilustrul ing. Ștefan Georgescu-Gorjan, a bunicului Ion Georgescu-Gorjan, precum și a părintelui spiritual, Constantin Brâncuși. Casa în care locuiește este un muzeu memorial dedicat celor doi părinți. O viață de muncă cu abnegație și devotament, dăruită semenilor prin lucrările elaborate: peste 100 de articole publicate în reviste de cultură, volume colective, cotidiene din țară și străinătate; peste 60 de cărți redactate și mai multe cărți de autor (The Wonderful Story of the Endless Column, 1995, Istoria Coloanei Infinite, 2001, Urcând Coloana Infinită, 2001); cărțile postume aparținând iubitului ei tată, Șt. Georgescu-Gorjan, Templul din Indor, 1996 și Am lucrat cu Brâncuși, 2004.” (Doina FRUMUȘELU)

„O fire sensibilă, de artist, aparent fragilă, însă în realitate puternică, hotărâtă, sculptată în piatră!”

Am cunoscut-o înainte să o cunosc...

Intotdeauna mi-a fost greu să scriu despre oamenii apropiați care de-a lungul timpului mi-au marcat cursul vieții. De ce? Pentru că niciodată nu am fost mulțumită de expresia dată sentimentelor mele, mult mai profunde și mai nuanțate.

Acum, în ceas aniversar, încerc să sintetizez într-o pagină omagială, multitudinea de date, documente și informații pe care le am despre doamna Gorjan, un om atât de apropiat sufletului meu. Mai întâi am cunoscut-o prin intermediul dicționarului englez-român și apoi, prin cărțile traduse și redactate în calitate de redactor, coordonator și șef de redacție la Editura Academiei. Peste ani, când am publicat și eu în această editură de elită, am regăsit-o vie în memoria colectivului redacțional în care lucrase.

În 1978, când citeam fascinat cartea lui Barbu Brezianu Brâncuși în România, redactată de doamna Gorjan, nu-mi imaginam că peste ani, în 1996 îi voi cunoaște pe amândoi, apropiere mijlocită cu spiritul lui Brâncuși, pentru păstrarea integrității operei și a memoriei lui. Atunci am cunoscut pentru a doua oară pe doamna Gorjan! O fire sensibilă, de artist, aparent fragilă, însă în realitate puternică, hotărâtă, sculptată în piatră! Numai oamenii aleși, printre care se numă și doamna Gorjan, pot deveni model de sacrificiu și devotament, de renunțare la propria persoană pentru cauza nobilă a menținerii vie a memoriei tatălui ei, ilustrul ing. Ștefan Georgescu-Gorjan, a bunicului Ion Georgescu-Gorjan, precum și a părintelui spiritual, Constantin Brâncuși. Casa în care locuiește este un muzeu memorial dedicat celor doi

părinți.

O viață de muncă cu abnegație și devotament, dăruită semenilor prin lucrările elaborate: peste 100 de articole publicate în reviste de cultură, volume colective, cotidiene din țară și străinătate; peste 60 de cărți redactate și mai multe cărți de autor (The Wonderful Story of the Endless Column, 1995, Istoria Coloanei Infinite, 2001, Urcând Coloana Infinită, 2001); cărțile postume aparținând iubitului ei tată, Șt. Georgescu-Gorjan, Templul din Indor, 1996 și Am lucrat cu Brâncuși, 2004. De asemenea, s-a ocupat de valorificarea arhivei Gorjan prin publicarea de documente și organizarea de expoziții.

Preocupările doamnei Gorjan nu s-au oprit aici, căci spiritul ei enciclopedic nu are granițe, permanent având contribuții valoroase în istoria artei și a literaturii, lingvistică,

filosofie, istorie, indianistică, etnologie etc.

Activitatea publicistică și civică a doamnei Gorjan a fost recunoscută prin numeroasele diplome de onoare, premii, medalii, nominalizări în dicționare bibliografice din țară și străinătate.

Sărbătorirea zilei de naștere este omagiată de toți cei care o cunoaștem pe doamna Gorjan și o prețuim ca pe un bun național, iar eu mă simt onorată de invitația domnului Vasile Vasilescu de a scrie câteva rânduri în acest volum aniversar.

Draga mea prietenă și mentoră, fie ca ziua de astăzi să reprezinte un nou început, o nouă primăvară în viață și în activitate!

Doina FRUMUȘELU

O istorie fabuloasă Mândră de obârșia sa gorjeană

Am cunoscut în tinerețe trei iluștri prieteni ai sculptorului Constantin Brâncuși, care mi-au înrăurit soarta: la Craiova, în vara anului 1967 pe Petre Pandrea și V.G. Paleolog și în februarie 1976 pe inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan la Centenarul Brâncuși, devenind astfel, eu însumi brâncusolog, iată, pentru toată viața. Cu Ștefan Georgescu-Gorjan posed mai multe documente de istorie literară: o carte postala ilustrată, câteva autografe și mai multe fotografii în care suntem împreună.

L-am reîntâlnit apoi în 15-18 septembrie 1976, la București, la un simpozion internațional, unde am lansat volumul Omagiu Brâncuși editat în acel an de revista Tribuna.

Pe fiica faimosului constructor al Coloanei fără sfârșit, Dna Sorana Georgescu-Gorjan, am cunoscut-o târziu, prin 1991, când a început să fie invitată și dansa la Simpoziioanele naționale și internaționale Brâncuși de la Târgu-Jiu sau București și, deasemenea, am întâlnit-o în anul 1995 cu ocazia lansării volumului sau de debut The Wonderful Story of the Endless Column.

Clanul Georgescu-Gorjan reprezintă, pentru istoricii de artă și brâncusologi, cât și pentru gorjenii un mit spiritual, dinastic. Bunicul Soranei, Ion Georgescu, prieten bun cu Brâncuși, a fost portretizat de sculptor. În tinerețea sa, tatăl Ștefan Georgescu-Gorjan a devenit legendarul inginer constructor al Coloanei Infinite, iar fiica sa, Sorana, a ajuns un intelectual de elită, traducător-documentarist și redactor de carte și de reviste românești pentru străinătate. Ea a continuat pasiunea și feroarea tatălui pentru cultul genialului sculptor, publicându-i toate manuscrisele și documentele din arhiva personală, integrându-se cu performanță printre brâncusologi.

Nu numai în anumite momente de cumpănă ale vieții a simțit Sorana Georgescu-Gorjan ocrotirea și protecția tatălui, ci și în posteritate, până astăzi chiar. Numindu-mă "harnicul brâncusolog" într-un cunoscut mensual gorjan, Dna Sorana mi-a adus un elogiu cel puțin străniul... Dacă "Aforismele și textele lui Brâncuși", cartea noastră albă a ajuns la editia a VI-a, fiind mereu revazută și adaugită, este și pentru că am perceput gândurile scrise de... Brâncuși, nu doar ca pe niste documente aride, demne de a atrage atenția eventualilor cercetători sau tineri doctoranzi, rămânând cunoscute numai specialistilor, ci am încercat să pun în valoare latura lor beletristică. Aforismele trebuie înțelese ca fiind un gen literar aparte sau o adevărată filosofie a culturii, cum susțineau Pandrea și Paleolog. Așa își dorea și sculptorul să fie receptate, mai ales ca el însuși și le-a împartit în doua: Despre artă și Despre viață.

Doamna Sorana Georgescu-Gorjan a dus mai departe istoria fabuloasă a acestei familii de intelectuali gorjenii, aureolata de geniul lui Brâncuși.

Toată Arhiva rămasă de la tatăl său, publicată în timp de Dna Sorana Georgescu-Gorjan, este indubitabil de o importanță definitorie pentru cunoașterea capodoperei de la Târgu-Jiu.

La Mult Ani, Doamna Georgescu-Gorjan!

Constantin ZĂRNESCU

Cu doamna Sorana Georgescu-Gorjan am fost, vreme de câțiva ani, de aceeași parte a baricadei, în lupta cu adevărat crâncenă, dusă pentru repunerea pe verticală a capodoperei lui Brâncuși, dar și a tatălui Domniei Sale - inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan, constructorul Coloanei fără Sfârșit. O Doamnă în adevăratul sens al cuvântului, emanând modestie, bună creștere, delicatețe, sinceritate, onestitate. Uneori, privirea frumoșilor ochi albaștri, ascunși îndărătul ochelarilor cu multe dioptrii cu minus, putea lăsa impresia unei firi timide, chiar fragile... Nimic mai fals! Atunci când erau aduse în discuție opera lui Brâncuși sau preocupările tatălui său, proepinentul de ocazie rămânea surprins de transfigurarea produsă: aceeași ochi aruncau acum spre adversar pumnălele subțiri și ascuțite, însoțind argumentele replicii sale acide.

Filolog de formație și de ocupație, excelent traducător în și din engleză, doamna Sorana Georgescu-Gorjan și-a canalizat cu obstinție preocupările din ultimele două decenii înspre cercetarea aprofundată, exhaustivă asupra moștenirii brâncușiene de la Târgu-Jiu. Demersul său continuă astfel preocupările tatălui, Ștefan Georgescu-Gorjan, excepționalul părinte al substanței materiale a Coloanei.

Seriozitatea documentării, pasiunea și perseverența actului de cercetare, calitatea ideilor și a scriiturii materialelor publicate, toate acestea la un loc nu au făcut altceva decât să consolideze în fiecare an și cu fiecare ocazie locul ocupat de doamna Sorana în elita brâncusologilor români de astăzi.

Autoritățile administrative și cele culturale ale Târgu-Jiului, ca și întreaga comunitate din Țara lui Brâncuși, au avut și au în continuare dese ocazii pentru a-i mulțumi doamnei Sorana, de fiecare dată când prezența Domniei Sale în capitala Gorjului, aproape întotdeauna însoțită de prieteni celebri, a fost de natură să „dregă busuiocul”, salvând de la un eșec sigur câte-o „acțiune” dedicată celebrului sculptor și organizată cam de mântuială, asta mai ales de când Nicolae Diaconu a plecat să-l întâlnească în ceruri pe magul de la Hobita.

Uneori (rar de tot?) i s-a și mulțumit. De cele mai multe ori însă nu. Pentru Domnia Sa asta n-a contat câtuși de puțin. Un singur lucru a contat cu adevărat, anume acela că, la maturitate mai ales, doamna Sorana Georgescu-Gorjan și-a regăsit și și-a asumat cu seninătate obârșia sa gorjeană. Iar pentru un om care își știe de rădăcini, demersul următor este lucrul în folosul propășirii alor săi. Or, cum spuneam, asta și face doamna Sorana de atâta amar de vreme încoace!

La mulți ani de aniversară, în sănătate și bucurii, Doamnă!

Viorel GĂRBACIU

„Ce am putea spune despre Sorana-Georgescu Gorjan la acest moment aniversar?”

A recenzat multe cărți importante despre părintele sculpturii moderne, făcând observații critice legate de datele biografice și bibliografice. Participă la orice eveniment dedicat lui Brâncuși, la care este invitată. A reușit să publice ediția integrală a cărții scrise de tatăl ei, „Am lucrat cu Brâncuși”, care apăruse înainte de 1989, fragmentar. Participă anual la simpoziunile Brâncuși organizate la Târgu-Jiu, susținând comunicări originale (pentru activitatea ei a fost distinsă cu premiul fundației omonime). Ține legătura cu Centrul George Pompidou – Atelierul Brâncuși, pe linia cărților editate aici despre marele nostru sculptor, a căror ediție integrală o deține. Sorana Georgescu-Gorjan a devenit o Pasăre măiastră, mesagera artei brâncușiene în lume. A dobândit această dragoste pentru statuara brâncușiană, pe linie genetică, de la bunicul ei Ion (cărui Brâncuși i-a realizat un bust), apoi de la tatăl ei. În acest sens continuă Coloana infinită spirituală, construită de strămoșii ei, întru Brâncuși.” (Lucian GRUIA)

„Sorana Georgescu-Gorjan a devenit o Pasăre măiastră, mesagera artei brâncușiene în lume.”

O nesfârșită Coloană vie

Pentru Sorana Georgescu-Gorjan, începutul lumii l-a constituit momentul în care a aflat că tatăl ei, Ștefan Georgescu-Gorjan, a fost constructorul monumentalei Coloanei infinite proiectate de sculptorul Constantin Brâncuși la Târgu-Jiu. De fapt, tatăl ei a creat două Coloane nesfârșite una de 15 module, din care 2 jumătăți pierdute în pământ și în cer; a doua, organică, Sorana, care a adunat în acest an 70 de module și va crește la nesfârșit. Ambele Coloane simbolizează niște scări la cer și în această ascensiune, demersurile lor pot fi suprapuse. Prima Coloană, cu miez de oțel și module de fontă alamite auriu, exprimă recunoștința noastră nesfârșită pentru martirii din primul război mondial, care și-au dat viața apărând defileul Jiului; a doua, marchează recunoștința noastră față de fiica constructorului Coloanei fără sfârșit, care și-a dedicat viața promovării operelor brâncușiene în lume și a cărților scrise de tatăl ei despre genialul sculptor hoibean.

Sorana Georgescu-Gorjan a devenit o instituție brâncușilologică pentru următoarele motive:

- posedă cea mai vastă documentație particulară despre Brâncuși, în lume;
 - face corectura cea mai avizată a textelor care se scriu despre Brâncuși;
 - este cea mai autorizată traducătoare în engleză a textelor scrise în limba română despre Constantin Brâncuși;
 - scrie interpretări originale despre statuara brâncușiană și a realizat în primă audiență filmul ridicării Coloanei infinite de către tatăl ei și echipa constructorilor acestuia
- Ce am putea spune despre Sorana-

Georgescu Gorjan la acest moment aniversar?

A recenzat multe cărți importante despre părintele sculpturii moderne, făcând observații critice legate de datele biografice și bibliografice. Participă la orice eveniment dedicat lui Brâncuși, la care este invitată.

A reușit să publice ediția integrală a cărții scrise de tatăl ei, „Am lucrat cu Brâncuși”, care apăruse înainte de 1989, fragmentar.

Participă anual la simpoziunile Brâncuși organizate la Târgu-Jiu, susținând comunicări originale (pentru activitatea ei a fost distinsă cu premiul fundației omonime). Ține legătura cu Centrul George Pompidou – Atelierul Brâncuși, pe linia cărților editate aici despre marele nostru sculptor, a căror ediție integrală o deține.

Sorana Georgescu-Gorjan a devenit o Pasăre măiastră, mesagera artei brâncușiene în lume. A dobândit această dragoste pentru statuara brâncușiană, pe linie genetică, de la bunicul ei Ion (cărui Brâncuși i-a realizat un bust), apoi de la tatăl ei. În acest sens continuă Coloana infinită spirituală, construită de strămoșii ei, întru Brâncuși. Sunt trei generații de gorjeni, așa cum sunt multiplu de trei toate Coloanele brâncușiene. În numele Tatălului, a Fiului și a Sfântului Duh!

Sorana s-a jucat cu Păsările, Peștii, Focile și Testoasele zburătoare. Acum, sunt convins că prin destinul exemplar pe care și l-a asumat, se simte împlinită. Dacă ar fi să opteze, ar ruga Parcele să-i ofere aceeași soartă. Astăzi, la Aniversare, mă înclin în fața domniei sale în Rugăciune, în templul dedicat memoriei ilustrului său tată.

E mult, e puțin?

Lucian GRUIA

Doamne, ce Doamnă!

O viață dedicată Tatălui și Fiului, lui C. Brâncuși însuși

De o delicatețe rară, în vremurile de astăzi, distinsa Doamnă Sorana Georgescu-Gorjan împlinește 70 de ani. Cel mai mulți dedicați tatălui, constructorul Coloanei infinite a creatorului sculpturii moderne C. Brâncuși. În fapt, un alt gorjean. De talie mondială.

M-am apropiat discret de făptura Doamnei Sorana, delicată și dedicată unei familii legată de prietenia cu consăteanul meu și al lumii – hoibeanul Constantin Brâncuși. Nu o știam prea bine până prin 2004, deși o mai întâlnisem la manifestări consacrate sculptorului. În acel an, la Simpozionul „Brâncușiana”, organizat în sala Teatrului târgujean „Elvira Godeanu”, trăsese de mine să particip sufletistul și artistul imaginii Vasile Blendea. Veniserăm mai mulți, scoborâți din satul cu miniștri, cum inspirat se exprimă unul de-ai noștri. Ne-am însoțit cu regretatul Sile Blendea, imens artist fotograf și scriitor oral și cu Ștefan Stăiculescu, gorjean iubitoriu de Brâncuși, tălmăcitorul aforismelor lui Brâncuși în limba română și în alte limbi de circulație internațională, cartea lui, „Cioplitorul în duh”, ajunsă deja la a doua ediție.

În acel an am călătorit la Hoibița lui Brâncuși, apoi la Tismana, de unde am luat niște păstrăvi argintii și i-am păcălit să vină cu noi la Peștișani. Acasă, sora mea Leli ni l-a pregătit și-am cinstit împreună, în Amintire, o cană cu zăibăr.

În alt an, Domna Sorana mi-a permis să-i fiu în preajmă la Godinești, locul de obârșie al bunicului său dinspre Tată, în căutarea mormintelor strămoșilor. Cu tristețe aveam să aflăm că cimitirul fusese strămutat și pe vatra lui se ridicase la început de secol XX o biserică nouă. Domne, ce Doamnă! Cultul eroilor, cultul strămoșilor îi sunt simțăminte sfinte. Cum tot sfinte îi sunt dragostea pentru viața și opera Tatălui – vestitul inginer constructor al Coloanei infinite, ca și iubirea pentru Brâncuși, prietenul din copilărie al bunicului său Ion Georgescu-Gorjan.

Devenită, în timp, o adevărată Enciclopedie Brâncuși, Sorana Georgescu-Gorjan nu și-a neglijat opera. Fiind o minunată tălmăcitoare, nu doar în limba engleză, a lucrărilor apărute la Editura Academiei, ea a tradus mult la cunoașterea lui Brâncuși în lume, întreținând o corespondență asiduă cu marii exegeți ai lui Brâncuși de pe toate meridiahele. Din România la Paris, ori în îndepărtata Indie sau Japonie, dar și în Statele Unite ale Americii.

Când o mai fi avut timp de cărțile sale, câta vreme s-a ocupat de moștenirea lui Brâncuși, a lui Ștefan Georgescu-Gorjan, a lui Barbu Brezianu sau chiar de creațiile unor tineri condeieri cu drag de Brâncuși?

Ion PREDOȘANU

Flacăra nestinsă a Coloanei infinite

În anul 2008, la data de 27 octombrie, s-au împlinit 70 de ani de când a fost înălțată în soarele eternității Coloana infinite la Târgu-Jiu. La data de 1 martie 1939 dădea primul zăhăt de sosire în această lume viitoarea scriitoare și împătimită de Constantin Brâncuși, Sorana Georgescu-Gorjan. Cuvântul „zăhăt” înseamnă strigăt de viață, regionalism din Gorj, de unde își trage obârșia și Domnia-Sa. Bunicii ei, Ion Georgescu-Gorjan și Stanca, erau din Godinești, localitate destul de apropiată de Hoibița lui Brâncuși. O coincidență astral-fericită din Constelația Peștilor a dus la zămislirea sa, Coloana și Sorana. Sorana și Coloana. Nu la întâmplare părinții săi i-au dat acest prenume, deoarece în limba traco-dacă Sorana înseamnă cea însoțită, cea zămislită în perioada anului când este mult soare, adică în luna iunie când este ziua cea mai mare. (conf. Dicționarului Etimologic al dr. Mihai Vinereanu, ed. 2008.)

Întorcându-ne în timp cu 9 luni de la data de 1 martie 1939, data de naștea Soranei, ajungem la 1 iunie 1938, când, biologic făcând socoteala, a fost procreată Sorana de către tatăl său Ștefan și mama sa Voichița, care pe atunci locuiau în orașul Petroșani.

Inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan este constructorul Coloanei infinite și prieten foarte apropiat al sculptorului, omul providențial în viața și activitatea lui Brâncuși. În cartea sa „Istoria Coloanei infinite”, apărută în anul 2001, la Editura „Destin” din Deva, Sorana Georgescu-Gorjan vorbind despre lunile verii anului 1938 descrie zburcișul acelor zile când se construia a Opta Minune a lumii, astfel: „20 iunie – 25 iulie, firma Metalizarea execută pulverizarea cu zinc și alamă pe Coloană. Sârma de alamă dintr-un aliaj curat, comandată din Elveția de ing. Gorjan, a dat rezultate care l-au mulțumit pe Brâncuși”.

Nici sufixul „ana” din cuvintele Coloana și Sorana nu sunt întâmplătoare, gândindu-ne în mod special la părinții Maicii Domnului. Tatăl se cheama Ioachim iar mama Ana, adică cea nemuritoare și sortită spre slavă veșnică. Păi Sorana și Coloana nu vor fi întru slavă veșnică?

Prin întreaga sa activitate, doamna Sorana Georgescu-Gorjan a demonstrat că este printre puținele compozitoare și dirigoare de cuvinte ce țin nestinsă flacăra Coloanei infinite. Remarcând numai comentariul său la videofilmul „Constantin Brâncuși sau lecția despre infinit” și este justificată aprecierea mea.

La mulți ani, doamnă Sorana, care proslăvești Colana prin tot ceea ce făcuși pentru Constantin Brâncuși!

Ștefan STĂICULESCU

Dosare la vedere

Bibliografie selectivă a textelor publicate de Sorana Georgescu-Gorjan în periodice și reviste

Coloana infinită, România liberă (București), XLIX, nr 492, 27 sept. 1991, p. 4; Coloana infinitului, România liberă (București), XLIX, nr 505, 11 oct. 1991, p. 4; Coloana infinită. Între naștere și nemurire, Academica (București), II, 5, martie 1992, pp. 10-11; Coloana lui Brâncuși din nou în pericol, România liberă (București), LIII, nr 1735, 7 dec. 1995, p. 2; "Doi plus doi fac 22", Brâncuși - Frontiera Clipei (Tg. Jiu), 16 martie 1996, p. 12; În marginea Coloanei Infinitului, Jurnalul literar (București), aprilie 1996, p. 2; Corespondența Ștefan Georgescu-Gorjan, Brâncuși (Tg. Jiu), II, Nr 2, 1996, p. 5; Coloana infinită, Brâncuși (Tg. Jiu), II, nr 3-4, 1996, p. 6; Ștefan Georgescu-Gorjan, un destin de excepție, Brâncuși (Tg. Jiu), II, 3-4, 1996, pp. 2-5; Ștefan Georgescu-Gorjan. Notă bio-bibliografică, în volumul Templul din Indor de Ștefan Georgescu-Gorjan, Ed. Eminescu, București, 1996, pp. 125-134; Proiecte arhitecturale la Brâncuși, în volumul Templul din Indor de Ștefan Georgescu-Gorjan, Ed. Eminescu, București, 1996, p. 135-146; Povestea unui bust - Ion Georgescu-Gorjan de Brâncuși, Caiete Critice (București), 1-2, 1997, pp. 76-84; "Întru prietenie, pentru întotdeauna așa cum Brâncuși ne-a învățat s-o clementăm", Brâncuși (Tg. Jiu), III, nr 2, 1997, p. 7; Despre arhiva "Brâncuși" a constructorului Coloanei Infinitului, inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan, în volumul Brâncuși, acum, colecția Brâncușiana, nr 3, Editura Fundației "Constantin Brâncuși", Târgu-Jiu, 1997, pp. 51-57; Domnului Ministru Ion Caramitru, în volumul Prima carte albă asupra capodoperei, colecția "Brâncușiana", nr 6, Editura Fundației "Constantin Brâncuși", Târgu-Jiu, 1997, pp. 57-58; Sponsorii Coloanei Infinitului, în volumul Pași pe nisipul eternității, colecția "Brâncușiana", nr. 7, Editura Fundației "Constantin Brâncuși", Târgu-Jiu, 1997, pp. 149-158; Corespondența Steichen - Georgescu-Gorjan, Brâncuși (Târgu-Jiu), III, nr. 1, 1997, p. 7; Jean Arp și "Atelierul Coloanei fără de sfârșit", Brâncuși (Târgu-Jiu), III, nr.3, 1997, p. 11; Atelierul lui Brâncuși în 1997, Brâncuși (Târgu-Jiu), III, nr.4, 1997, p. 3; Un american și un român au fotografiat montarea unor coloane infinite, în volumul Lucrările Congresului al XXII-lea al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte, Universitatea de Stat "Valachia", 26-29 iunie, 1997, vol. 2, p. 181; S.O.S. Coloana infinitului, Cotidianul (București), nr 1817, 22 iulie 1997, p. 6; Scrisoare deschisă către forurile culturale ale României, România liberă (București), nr.2227, 24 iulie 1997, p. 20; Scrisoare deschisă către forurile culturale ale României, România literară (București), XXX, nr 30, 30 iulie - 5 august 1997, p. 16; Remember... "Amintiri despre Brâncuși, Cotidianul (București), VIII, nr. 61, 16 martie 1998, p. 8; "Amintiri despre Brâncuși" II, Cotidianul (București), VIII, nr. 62, 17 martie 1998, p. 6; Brâncuși și Coloana Infinită, Lumea Magazin (București), nr 4, 1998, p. 37; Brâncuși și India, Bibliotheca Indica (București), nr 1, ianuarie-martie 1998, pp. 15-18; "Coloana fără sfârșit", Brâncuși (Târgu-Jiu), IV, nr 1, 1998, p. 10; Brâncuși în viziunea lui Scott Burton, Brâncuși (Târgu-Jiu), IV, nr 4, 1998, pp. 15-16; "Sponsorii" Coloanei Infinitului, Meridian (Târgu-Jiu), I, nr 1, decembrie 1998; "Tinerete fără de sfârșit" (omagiul lui Barbu Brezianu), Lumea gorjonească (Târgu-Jiu), nr 1, iunie 1999, p. 6-7; "Noutăți" despre restaurare, Lumea gorjonească (Târgu-Jiu), nr 2, iulie 1999, p. 6; Ștefan Georgescu-Gorjan, a friend of India, Bibliotheca Indica (București), 4, 1999, pp. 16-20; Brâncuși și India, Brâncuși (Târgu-Jiu), V, nr 1-2, 2000, p. 20; Totul despre Leda, Brâncuși (Târgu-Jiu), V, nr 1-2, 2000, pp. 7-8; Plastica românească încotro. Coloana Infinită, Regăsirea (București), februarie 2000, pp. 30-33; Coloana fără sfârșit. Scurt istoric, Construct Design (București), I, nr 4-5, februarie-martie 2000, pp. 26-28; Omagiul lui Brâncuși, Caietele Columna (Târgu-Jiu), V, nr 1, ianuarie - martie 2000, p. 17; Eminescu și Brâncuși, Brâncuși (Târgu-Jiu), V, nr 3-4, 2000, pp. 20-21; Istoricul realizării Coloanei fără sfârșit din Târgu-Jiu, Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice (București), XI, nr 1-4,

2000, pp. 56-88; "Filmul" Coloanei, Lumea gorjonească (Târgu-Jiu), nr 1 (februarie), 2001, pp. 10-11; Omagiul lui Brâncuși, Lumea gorjonească (Târgu-Jiu), nr 1 (februarie), 2001, p. 12; Memoria Coloanei Infinitului, Memoria (București), vol. 34, nr. 1, 2001, pp. 8-12; Cum s-a construit Coloana Infinită în 1937-1938, Univers ingineresc (București), XII, nr 14, 16-31 iulie 2001, p. 5; Scrisoare deschisă către domnul prefect de Hunedoara, Aurel Serafinceanu, Curierul național (București), 28-29 iulie 2001, p. 6; Scrisoare deschisă către domnul prefect de Hunedoara Aurelian Serafinceanu, reproducă în Transilvania Jurnal, joi 26 iulie 2001, p. 6, sub titlul "Urmașul autorului concepției tehnice a "Coloanei infinite" se opune executării unui duplicat: Finis coronat opus, Revista română (Iasi), an VII, nr. 3(25), septembrie 2001, p.8; Coloana infinită - scurtă istorie, Revista de turnătorie (București), an VII, nr. 3, 2001, pp. 5-6; The raising of the Endless Column, Romanian Review (București), LV(CLI), nr. 383-384, pp. 44-51; Comment la Colonne sans fin fut erigée en 1937-1938, Revue roumaine (București), LVII(CLI), nr. 383-384, pp. 47-51; Recitind din și despre Brâncuși, în volumul Recitindul pe Brâncuși, Editura VOG, București, 2001, pp. 14-34; Une nouvelle lecture de et sur Brâncuși, în volumul Recitindul pe Brâncuși, Editura VOG, București, 2001, pp. 95-116; Re-reading texts by and about Brâncuși, în volumul Recitindul pe Brâncuși, Editura VOG, București, 2001, pp. 181-200; Thoughts on the Endless Column, în volumul Brâncuși la apogeu. Noi perspective, Editura Univers enciclopedic, București, 2001, pp. 239-254; Posteritatea Coloanei Infinitului, în volumul Actualitatea paradigmei Brâncuși, Fundatia INTERART TRIADE, Timișoara, 2001, pp. 9-19; Epistolar: Sidney Geist - Ștefan Georgescu-Gorjan, Arhipelag (Deva), an V, nr 3-4, 2002, pp. 99-110; Minunate proiecte, Arhipelag (Deva), an V, nr 3-4, 2002, pp. 124-125; Brâncuși - ultimul dac ajuns până la noi, Dacia magazin (București), nr. 1, ianuarie 2003, p. 9;

Brâncuși. Sacral și coloana infinită. Rațiunea mistică (București), an IX, nr 1-2, 2003, pp. 134-138; Propuneri în privința amenajării peisagistice a Căii Eroilor, Târgu-Jiu, Studium (Târgu-Jiu), an xxxiv, nr 1-2, 2004, p.38; Scrisorile Coloanei fără sfârșit. Corespondența inedită dintre Constantin Brâncuși și Ștefan Georgescu-Gorjan, Cultura (București), an I, nr. 9, 2004, pp. 1-23; O arhivă cu surprize infinite - Dplunea Brâncuși. Informații inedite despre ansamblul monumental din Târgu-Jiu, Brâncuși (Târgu-Jiu), an VI, nr 1-2, 2005, pp. 24-32; Ștefan Georgescu-Gorjan, un inginer în slujba artei lui Brâncuși, Brâncuși (Târgu-Jiu), an VI, nr 1-2, 2005, pp. 118-123; În memoria Sidney Geist, Brâncuși (Târgu-Jiu), an VI, nr 1-2, 2005, pp. 138-139; În memoria Vasile Blendea, Brâncuși (Târgu-Jiu), an VI, nr. 1-2, 2005, p. 141; Rădăcinile ancestrale ale Coloanei Infinitului, Rădăcini (București), an III, nr 7, 2005, p.2-4; Brâncuși despre daci și dor, Dacia magazin (București), nr 22, mai-iunie 2005, p. 92; Istoria unei cărți - "Am lucrat cu Brâncuși" de Ștefan Georgescu-Gorjan, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 1, 2005, pp.18-19; Propuneri în privința amenajării peisagistice a Căii Eroilor, Târgu-Jiu, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 1, 2005, p.32; Documentar Gorjan - Brâncuși, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 3, 2005, pp. 1, 6-7; Bibliografia Gorjan, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 3, 2005, pp. 34-35; Margareta Sterian, o pictoriță poetă, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 3, 2005, p. 12; Mit și simbol la Brâncuși, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr. 3, 2005, pp. 14-15; Brâncuși - L'opera al bianco, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 3, 2005, p. 23; Centenarul prietenilor lui Brâncuși, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 4, 2005, pp. 10-11; Centenar Ștefan Georgescu-Gorjan, la Muzeul Universității Politehnice din București, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an I, nr 4, 2005, p. 34; Brâncuși și Enescu, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr 1(5), 2006, p. 12; În memoria Sidney Geist, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr

1(5), 2006, pp. 36-37; În memoria Dragoș Morărescu, Nicolae Diaconu, Radu Ionescu, Vasile Blendea, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr 1(5), 2006, p. 37; Omagiul - Nina Stănculescu, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr 1(5), 2006, p. 40; Constantin Brâncuși la Oxus - Paris, versus Constantin Brâncuși la Junimea - Iași, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr 2(6), 2006, pp. 21-23; Inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan și firma Siemens, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr 2(6), 2006, p. 32; Omagiul la centenar [Expoziție la Primăria sectorului 2], După Brâncuși (Târgu-Jiu), an I, nr 1, 2006, p.13; L'Opera al Bianco, După Brâncuși (Târgu-Jiu), an I, nr 2, 2006, pp. 12-14; Brâncuși și Otenia, După Brâncuși (Târgu-Jiu), an I, nr 3, 2006, p. 5; Brâncuși și Sarmizegetusa sufletească, Dacia magazin (București), nr 33, iunie 2006, p. 33; Brâncuși și Voronca, Revista Sud-Est (Chișinău), nr 3, 2006; Simpozionul "Actualitatea lui Brâncuși", Brâncuși (Târgu-Jiu), an VII, nr3(23), 2006, pp. 7-9; Brâncuși, contemporanul nostru, Brâncuși (Târgu-Jiu), an VII, nr 3(23), 2006, pp. 30-40; Brâncuși și Voronca, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr 2(6), 2006, pp. 38-40; Creația brâncușiană - arc peste timp, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an II, nr 2(6), 2006, p. 41; "Brâncuși - o biografie" de Alexandru Buican, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an III, nr 1(10), 2007, pp. 3-6; Brâncuși - fotograf, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an III, nr 1(10), 2007, pp. 17-20; Brâncuși și "Sarmizegetusa sufletească", Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an III, nr 1(10), 2007, pp. 41-42; Constantin Brâncuși - spirit tutelar al românilor, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an III, nr 3, 2007, pp. 1-2; Brâncuși la Cotroceni, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an III, nr 3(12), 2007, p.13; "Cuvinte împresurate de cearcăni reveriei", Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an III, nr 3, 2007, p. 29; From dream to reality: construction of the Endless Column Ensemble, Târgu Jiu, Romania, World Monuments Fund, Scala Publishers Ltd, London, 2007, pp. 30-41; Et in Paris ego, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an III, nr 4(13), 2007, pp. 8-9; Constantin Brâncuși, spirit tutelar al românilor, Rădăcini (București), an V, nr 9, p. 2; Așa grăit-a Brâncuși, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an IV, nr 1(14), 2008, pp. 11-12; În memoria Barbu Brezianu, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an IV, nr 1(14), 2008, p. 2; Brâncuși și rudele sale, Polemika (Târgu-Jiu), nr 86, 24-30 ian. 2008, p. 16 (supl. După Brâncuși, nr 1); Pe urmele lui Brâncuși la Paris, Polemika (Târgu-Jiu), nr 89, 14-20 februarie 2008, p. 12-13 (supl. După Brâncuși, nr. 3); Așa grăit-a Brâncuși. I. Polemika (Târgu-Jiu), nr 90, 21-27 feb. 2008, p. 15 (supl. După Brâncuși, nr. 4); La mulți ani, dragă Nina, Polemika (Târgu-Jiu), nr 92, 6-12 martie 2008, p. 2 (supl. După Brâncuși, nr. 6); Scrisoare deschisă către Centrul de Cultură și Artă "Constantin Brâncuși", Polemika (Târgu-Jiu), nr 93, 13-19 martie 2008, p. 2 (supl. După Brâncuși, nr. 7); Așa grăit-a Brâncuși. II. Polemika (Târgu-Jiu), nr 94, 20-26 martie 2008, p. 15 (supl. După Brâncuși, nr. 8); Așa grăit-a Brâncuși. III. Polemika (Târgu-Jiu), nr 95, 27 martie - 2 aprilie 2008, p. 15 (supl. După Brâncuși, nr. 9); Așa grăit-a Brâncuși. IV. Polemika (Târgu-Jiu), nr 96, 4-10 aprilie 2008, pp. 12-13 (supl. După Brâncuși, nr. 10); Așa grăit-a Brâncuși. V. Polemika (Târgu-Jiu), nr 97, 11-17 aprilie 2008, p. 10 (supl. După Brâncuși, nr. 11); Așa grăit-a Brâncuși. VI. Polemika (Târgu-Jiu), nr 98, 18-24 aprilie 2008, pp. 12-13 (supl. După Brâncuși, nr. 12); Așa grăit-a Brâncuși. VII. Polemika (Târgu-Jiu), nr 99, 25 aprilie - 8 mai 2008, p. 10 (supl. După Brâncuși, nr. 13); Constantin Brâncuși și avangarda internațională, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an IV, nr. 2 (15), 2008, pp. 12-16; Ansamblul brâncușian la 70 de ani - o sinteză a istoriei neamului, Portal-Măiastra (Târgu-Jiu), an IV, nr. 3 (16), 2008, sub tipar; Constantin Brâncuși și titlurile operelor sale, în "Brâncuși", serie nouă, an VIII, nr. 4 (24), august 2007, pp. 14-22.

Zenovie CĂRLUGEA